

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Olsztynie

LOL.410.010.04.2019

Beata Bukowska
Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 2
im. rotmistrza Witolda Pileckiego w Olsztynku
ul. Ostródzka 2, 11-015 Olsztyn

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/004 „Realizacja programu Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej (OSE)”

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie
ul. Artyleryjska 3e, 10-165 Olsztyn
T +48 89 678 82 00, F +48 89 678 82 30
lol@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-69, 10-950 Olsztyn

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa nr 2 im. rotmistrza Witolda Pileckiego w Olsztynku ul. Ostródzka 2, 11-015 Olsztynek (dalej: „Szkoła”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Beata Bukowska Dyrektor Szkoły od 1 września 2012 r. (dalej: „Dyrektor”).
Zakres przedmiotowy kontroli	Wykorzystywanie przez Szkołę Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2016 r. do 17 czerwca 2019 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie.
Kontroler	Hubert Sikorski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/68/2019 z 17 maja 2019 r.

(akta kontroli str. 1-3)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W Szkole wykorzystywano Ogólnopolską Sieć Edukacyjną (OSE), zapewniającą szerokopasmowy dostęp do sieci Internet.

Szkoła posiadała infrastrukturę teleinformatyczną, która była dostosowana do potrzeb sprawnego działania sieci OSE i w związku z tym Szkoła nie musiała ponosić dodatkowych nakładów w związku z przyłączeniem do tej sieci. Dysponowała wystarczającą liczbą sprzętu komputerowego, pozwalającego na sprawne jej wykorzystanie. Zapewniono także bezpieczeństwo korzystania z sieci poprzez zamówienie usługi „Bezpieczeństwo OSE PLUS” oraz zainstalowanie dodatkowych zabezpieczeń antywirusowych i filtrujących treści niebezpieczne.

Dyrektor Szkoły informowała Radę Pedagogiczną o planach przyłączenia do OSE, jednakże nie miała wsparcia w postaci materiałów szkoleniowych dotyczących możliwości jej wykorzystania. Niemniej nauczyciele języków i przedmiotów ścisłych korzystali z platform edukacyjnych dostarczanych w ramach OSE.

Cyfrowe materiały edukacyjne, pochodzące z różnych źródeł dostępnych w sieci, były wykorzystywane w procesie nauczania do prowadzenia zajęć obowiązkowych i dodatkowych oraz do pracy pedagogów, psychologów i doradców zawodowych. Nauczyciele brali także udział w licznych warsztatach, kursach i szkoleniach z zakresu wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w nauczaniu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego

1. Szkoła została przyłączona do OSE 31 grudnia 2018 r.

(akta kontroli str. 4-8)

2. W związku z podłączeniem do OSE do Szkoły dostarczono następujące urządzenia oraz elementy infrastruktury:

- szafę instalacyjną typu Rack,
- Access Point,

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, dalej: „ustawa o NIK”.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

- przełącznik sieciowy,
- firewall sprzętowy.

W toku oględzin ustalono, że otrzymane urządzenia znajdowały się w szkole, a ich dane identyfikacyjne, tj. numery seryjne urządzeń lub numery z naklejki inwentaryzacyjnej NASK były zgodne ze wskazanymi w protokołach zdawczo-odbiorczych instalacji i urządzeń oraz z dokumentacją powykonawczą. Urządzenia były włączone i użytkowane.

(akta kontroli str. 9-46)

3. Infrastruktura w Szkole była przygotowana do współpracy z usługą i sprzętem OSE, nie były związku z tym wymagane dodatkowe prace adaptacyjne finansowane z budżetu szkoły.

W roku szkolnym 2018/2019 w Szkole uczyło się 451 uczniów, w 24 oddziałach klas I do VIII (wg stanu na 23 maja 2019 r.).

Szkoła dysponowała 93 urządzeniami posiadającymi dostęp do sieci OSE, tj.: 29 laptopami nauczycielskimi i administracyjnymi, 24 laptopami uczniowskimi, 26 komputerami stacjonarnymi nauczycielskimi i administracyjnymi, 14 komputerami stacjonarnymi uczniowskimi i 14 tabletami.

Zdaniem Dyrektora Szkoły, sprzęt znajdujący się w szkole umożliwiał sprawne korzystanie z zasobów sieci OSE, w związku z tym nie istnieje potrzeba wymiany lub dokupienia kolejnych komputerów.

(akta kontroli str. 47-77)

4. Jak wyjaśnił Techniczny Reprezentant Szkoły (dalej: „TRS”) przedstawiciel operatora OSE przeprowadził test łącza, a TRS został poinstruowany w zakresie instalacji certyfikatów SSL.

Ze względu na termin przyłączania usługi (dzień wolny od zajęć) weryfikacja działania usług dotychczas działających w szkole nie została przeprowadzona. Nastąpiła dopiero podczas codziennego użytkowania oprogramowania przez pracowników szkoły – zastrzeżeń nie stwierdzono.

(akta kontroli str. 74-77)

5. Szkoła składając zamówienie na OSE oświadczyła, że zamierza korzystać z usługi „Bezpieczeństwo OSE PLUS”. Usługa ta została dostarczona wraz z uruchomieniem sieci. Ponadto w celu bezpiecznego korzystania z sieci Szkoła posiadała zainstalowane:

- a) dwa programy antywirusowe: Program antywirusowy ESET Endpoint Antivirus Client (na 100 stanowisk komputerowych) – zakupiony ze środków własnych szkoły oraz Program antywirusowy Gdata Total Protection (na 26 stanowisk komputerowych) – zakupiony w ramach programu „Akademia nowoczesnych szkół Gminy Olsztynek”;
- b) dwa programy zabezpieczające przed treściami niebezpiecznymi: Program MOTYL (na 100 stanowisk komputerowych) – zakupiony ze środków własnych szkoły oraz Program Opiekun ucznia WEB (na 26 stanowisk komputerowych) – zakupiony w ramach programu „Akademia nowoczesnych szkół Gminy Olsztynek”;
- c) program zabezpieczający przed treściami niebezpiecznymi do tabletu Net Support School (na 8 tabletów) – zakupiony w ramach programu „Akademia nowoczesnych szkół Gminy Olsztynek”;
- d) zintegrowaną bramę zabezpieczającą – urządzenie filtrujące i zabezpieczające przed treściami niebezpiecznymi na poziomie sprzętowym (1 szt.) zakupioną w ramach programu „Akademia nowoczesnych szkół Gminy Olsztynek”.

(akta kontroli str. 38-46, 75-77)

6. Związku z uruchomieniem OSE w Szkole w ankiecie zgłoszeniowej do NASK - Dyrektor Szkoły wskazała siebie, jako Koordynatora OSE.

Natomiast do współpracy z Operatorem - jako Techniczny Reprezentant Szkoły, został powołany informatyk, będący pracownikiem Zespołu Administracji Szkół i Przedszkoli w Olsztynku (jednostka budżetowa Gminy Olsztynek).

Jak wyjaśnił TRS: Dostarczana przepustowość łącza OSE, tj. 100 Mbps/100 Mbps jest w obecnej chwili wystarczająca dla celów dydaktycznych. Przy maksymalnym obciążeniu sieci, co jest związane z dużą ilością urządzeń końcowych, potrafił wystąpić efekt „zapychania” się łącza, co skutkowało problemami z logowaniem do Dziennika Elektronicznego lub zrywaniem połączenia podczas pracy z nim. Sytuacje takie zgłaszane były przez nauczycieli. Problemy tego typu występowały w początkowym okresie korzystania z usługi OSE z większą częstotliwością, jednak obecnie zgłaszane są sporadycznie.

Od chwili uruchomienia łącza wystąpiła jedna poważna awaria, która uniemożliwiła korzystanie z Internetu w okresie od 29 marca do 2 kwietnia 2019 r. Awaria została zgłoszona telefonicznie i przyjęta przez operatora pod nr OSESD9359 dnia 29 marca 2019 r. Ponadto występowały inne, krótkotrwałe przerwy w dostępie do Internetu, trwające kilka – kilkadziesiąt minut oraz inne problemy z usługą, takie jak: zrywanie połączenia lub brak możliwości korzystania z niektórych zasobów sieci, kiedy inne działały. Drobne problemy nie były zgłaszane oficjalnie do pomocy OSE, ich częstotliwość występowania z czasem zmalała i obecnie zgłoszenia problemów są sporadyczne.

Weryfikacja funkcjonowania sieci OSE przeprowadzona na szkolnym komputerze stacjonarnym w siedmiu dniach prowadzonej kontroli NIK³ wykazała, że sieć OSE działała prawidłowo. Osiągnięte wyniki to:

- prędkość pobierania danych od 81,23 Mb/s do 92,22 Mb/s,
- prędkość wysyłania danych od 94,64 Mb/s do 106,37 Mb/s.

(akta kontroli str. 50-51, 75-90)

7. Zgodnie ze Statutem, w Szkole obowiązuje zakaz używania telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych w trakcie zajęć edukacyjnych i na przerwach. Na podstawie przyjętej przez Radę Pedagogiczną Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem i zapewnienia im bezpieczeństwa, na terenie szkoły dostęp dziecka do Internetu możliwy jest jedynie pod nadzorem nauczyciela.

Nauczyciele i uczniowie mogli korzystać z usług OSE na dowolnych urządzeniach będących na wyposażeniu Szkoły. Usługa udostępniona była drogą kablową oraz z pomocą Access Point OSE (Szkoła posiadała dodatkowe bezprzewodowe punkty dostępowe na swoim terenie). Dostęp do urządzeń bezprzewodowych był autoryzowany hasłem.

(akta kontroli str. 91-99)

8. Szkoła nie była informowana przez Operatora, MC lub MEN o możliwościach wykorzystania sieci OSE (w tym o opracowanych i udostępnionych cyfrowych materiałach edukacyjnych). Dyrektor Szkoły informowała Radę Pedagogiczną o zamiarze przyłączenia placówki do OSE na zebraniu w październiku 2018 r.

Jak wyjaśniła Wicedyrektor Szkoły: „Nauczyciele korzystają z różnych platform edukacyjnych i z pewnością będą też korzystali ze stron zaproponowanych przez NASK”.

Według zestawienia obejmującego okres od 1 do 31 marca 2019 r. oraz 48 obecnych nauczycieli spośród 53 zatrudnionych (90,6%), w Szkole korzystano z cyfrowych materiałów edukacyjnych na zajęciach przedmiotowych i dodatkowych

³ 20-24, 27 i 28 maja 2019 r.

na wszystkich poziomach nauczania. Z materiałów zamieszczonych m.in. na stronach internetowych <http://www.scholaris.pl/> i <https://epodreczniki.pl/> korzystali głównie nauczyciele biologii, fizyki, języka polskiego, języka angielskiego.

Materiały z platform edukacyjnych wykorzystywano w nauczaniu w formie filmów, nagrań audio, prezentacji, zadań, kart pracy, gier edukacyjnych, quizów i testów.

(akta kontroli str. 100-112)

9. W badanym okresie Szkoła posiadała dwa inne łącza Internetowe dostarczane przez dostawców komercyjnych:

- a) Internet o prędkości łącza 20 Mb/s w abonamencie za 67,53 zł brutto miesięcznie. Szkoła wypowiedziała umowę w dniu 13 maja 2019 r. Łącze to obsługiwało odseparowaną fizycznie sieć, do której podłączone są komputery pracowników administracji oraz dyrektorów.
- b) łącze radiowe z prędkością do 55 Mb/s za 50 zł brutto miesięcznie. Łącze wspomaga część dydaktyczną sieci, docelowo ma być przełączone jako główne łącze sieci administracyjnej oraz zapasowe dla sieci dydaktycznej.

Jak wyjaśnił TRS: „Posiadanie łącza alternatywnego w szkole jest niezbędne w celu utrzymania stałego dostępu do Internetu, zarówno części dydaktycznej jak i administracyjnej szkoły. Szkoła posiada dziennik elektroniczny, sekretariat szkoły, kadry, system finansowo-księgowy w chmurze, korzysta również z poczty elektronicznej i ewentualny brak dostępu do Internetu może sparaliżować funkcjonowanie placówki. Ponadto nie wszystkie zadania szkoły można zrealizować za pomocą usługi OSE. Dotyczy to systemu Android. Placówka bierze udział w projekcie „Akademia Nowoczesnych Szkół”, jednym z jego zadań jest nauka programowania realizowana za pomocą tabletów opartych na systemie Android. Problemem jest np. brak współpracy usługi OSE z aplikacją sklep PLAY, która jest niezbędna do instalacji oprogramowania zewnętrznego. Podczas konsultacji z „pomocą OSE” otrzymano informację, że związane jest to z usługą „Bezpieczeństwo OSE PLUS” i rozwiązaniem jest jej wyłączenie. Z punktu widzenia bezpieczeństwa ucznia, szkoła nie może wybrać takiej alternatywy”.

(akta kontroli str. 75-77, 113-120)

10. Priorytetem w doszkaltaniu nauczycieli było zdobycie przez nich kwalifikacji w nauczaniu przedmiotów potrzebnych w Szkole.

Z dofinansowania ze środków na doskonalenie nauczycieli w badanym okresie skorzystało czterech nauczycieli. Szkolenia te odbyły się pod nazwami: „Tydzień z ApplInvento”, „Dzieci w sieci”, „Fotomorf, gephi, sktchup, mastereffect – wizualizacja danych na lekcjach historii”.

Ponadto Szkoła korzystała z kursów i szkoleń internetowych oraz zewnętrznych, finansowanych ze środków UE. W szkoleniach brali udział zarówno pojedynczy nauczyciele, grupy pedagogów (od 4 do 24 osób), jak i cała Rada Pedagogiczna (np. Nowoczesne technologie w edukacji, szkolenie z obsługi dziennika elektronicznego, bezpieczeństwo w sieci).

Łącznie w wykazanych przez Szkołę 39 szkoleniach w okresie od września 2015 r. do czerwca 2019 r. wzięło udział 142 osoby. Szkolenia i warsztaty dotyczyły m.in.: innowacji pedagogicznych na lekcjach języków obcych, obsługi programów (Prez, Scratch, Baltie, e-biblio, Scottie Go), bezpieczeństwa w sieci, wykorzystania nowych technologii do zwiększenia zaangażowania uczniów.

(akta kontroli str. 121-146)

11. W związku z uruchomieniem OSE, Szkoła nie otrzymała od Operatora OSE żadnych materiałów szkoleniowych dotyczących korzystania z technologii cyfrowych. W dniu 23 maja 2019 r. Szkoła została zaproszona na I Kongres Edukacyjny NASK „OSE – Świat Możliwości”, który miał odbyć się 7 czerwca 2019 r.

w Centrum Nauki Kopernik w Warszawie. Jednakże ze względów organizacyjnych (zbliżający się koniec roku szkolnego), wyjazd reprezentanta Szkoły był niemożliwy.

(akta kontroli str. 109, 147)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Olsztyn, dnia 19 czerwca 2019 r.

Kontroler
Hubert Sikorski
Specjalista Kontroli Państwowej

Dyrektor Delegatury
Najwyższej Izby Kontroli w Olsztynie
z up.

Piotr Wanic
Wicedyrektor

.....
podpis